

ORTA KARADENİZ KALKINMA AJANSI İLKADIM İLÇE BİLGİ NOTU

Raporu Hazırlayanlar: Elif Muratođlu

09.02.2018

İÇİNDEKİLER

1. İLÇE KÜNYESİ.....	3
2. GİRİŞ	3
3. SOSYAL YAPI.....	3
4. İKTİSADİ YAPI	4
5. ALT YAPI.....	4
6. OKA FAALİYETLERİNDE İLÇENİN YERİ.....	5
7. SONUÇ ve DEĞERLENDİRME.....	5
8. KAYNAKLAR.....	6
9. EKLER.....	6

1. İLÇE KÜNYESİ

İLÇE ADI	İLKADIM
BAĞLI OLDUĞU İL	SAMSUN
NÜFUS (2017)	333.218
YÜZÖLÇÜMÜ	155 km ²
İL MERKEZİNE UZAKLIK	İlçe Samsun kent merkezinde yer alır
BELEDİYE SAYISI	1
KÖY SAYISI	61

2. GİRİŞ

İlkadım İlçesi, Kürtün ve Mert Irmakları arasında Kuzeyden Güneye uzanan topraklar üzerinde yer alır. Samsun İlinin kent merkezinde yer alan İlçenin batısında Atakum, doğusunda Canik, güneyinde Kavak ilçeleri bulunmaktadır. İlçe Atakum'a 7 km, Canik'e 12 ve Kavak'a 44 km uzaklıktadır.

İlçede Kuzey-Güneye doğrultusunda üç ayrı yeryüzü şekline rastlamak mümkündür: yaylalarla Karadeniz arasındaki kıyı ovaları, dağlık kesimle kıyı şeridi arasında kalan yaylalar ve güneydeki dağlık arazi. İlkadım sahil şeridi(kıyı) uzunluğu toplam 7,5 km'dir.

Atatürk'ün 19 Mayıs 1919'da Samsun'a ayak basmasıyla birlikte millî egemenliğe geçiş süreci başlamıştır. İlkadım İlçesi adını, Türkiye Cumhuriyeti tarihi açısından hayati önem taşıyan bu olaydan almıştır.

İlkadım İlçesi, Dünder Tepe Höyüğü, Uzgur Köyü Tümülsü, Tarihi Saathane Meydanı, Büyük Camii, Kurşunlu Camii, Kurtuluş Yolu, Gazi Müzesi ile Samsun'un tarihi ve kültürel açıdan en zengin ilçelerinden biridir. İlçe, Tarihi Kentler Birliği üyesidir.

2014 yılında OKA tarafından yapılan bölge içinde yapılan SEGE çalışmasına göre İlkadım bölgede ve Samsun'da 2. Sırada yer almaktadır.

3. SOSYAL YAPI

İlçenin 2017 yılı nüfusu 333.218'dir ve nüfus son on yılda yaklaşık %9,9 artmıştır. 6360 sayılı Yasanın kabul edilmesi ile (2012) köylerin tüzel kişiliği kaldırılarak köyler bağlı oldukları ilçe belediyesine mahalle olarak katılmıştır. Bu nedenle bölgede kentleşme oranı %100'dür. İlkadım'da ortalama hane halkı büyüklüğü 3tür.

İlçedebulunan resmi eğitim kurumlarının toplam sayısı 88dir.7 Mesleki ve Teknik Lise, 1 Spor Lisesi, 1 Güzel Sanatlar Lisesi, 3 İmam Hatip Lisesidahil olmak üzere toplam 120 kurumda, 4162 öğretmen 65.137 öğrenciye eğitim ve öğretim vermektedir. İlkadım'da lise ve dengi meslek okulu mezunu oranı %23,04, yüksekokul veya fakülte mezunu oranı %15,41'tür. İlçe, Atakum'dan sonra Samsun'un eğitim seviyesi en yüksek ilçesidir.

İlkadım'da geri kalan zorunlu eğitim seviyelerinde okullaşma oranı %100'ün üzerindeyken, okul öncesi okullaşma oranı %35,20'de kalmaktadır. Bir diğer problem, İlçede toplam 1833 derslikte, derslik başına öğrenci sayısının 30 oluşudur. İhtiyaç duyulan toplam derslik sayısı 189dur.

İlkadım'da çeşitli alanlarda uzmanlaşmış 7 devlet hastanesi ve 11 özel sağlık kurumu, 27 Aile Sağlığı Merkezi bulunmaktadır. Bu kurumlarda 466 uzman hekim, 41 pratisyen hekim, 102 aile hekimi, 108 dış hekim görev yapmaktadır. İlçede evde sağlık hizmeti veren 15 sağlık personeli, toplam 5299 hastaya ulaşmıştır.

İlçe sınırları içinde 2 BSRM, 1 Kadın Konukevi, 1 Aile Sosyal Hizmetler Merkezi, 1 Şiddeti Önleme ve İzleme Merkezi, 25 özel kreş ve gündüz bakımevi bulunmaktadır.2017 yılı içerisinde SYDV'ca 16.267 kişiye yaklaşık 10 milyon TL nakdi yardım yapılmıştır.

İlçede 3 müze, 2 halk kütüphanesi, 7 özel tiyatro bulunmaktadır. Devlet Tiyatroları, Atatürk Kültür Merkezi'nde bulunan Samsun

Devlet Opera ve Balesi'nde haftada 1 oyun oynamaktadır. Ayrıca binada Samsun Devlet Klasik Türk Müziği Korusu çalışmalarını sürdürmektedir. İlçede 81 faal Spor Kulübü bulunmaktadır. Lisanslı sporcu sayısı yaklaşık 8602, antrenör sayısı 2dir.

4. İKTİSADİ YAPI

İlkadım'ın ekonomisi hizmetlere dayalı olup perakende mağazalar, bankalar, oteller ve kafeler bu ilçede ağırlıklı bulunmaktadır.

İlçede OSB ve KSS bulunmamaktadır. Samsun'da Atakum, Canik, İlkadım ve Tekkeköy'ü içinde barındıran bir TSO bulunmaktadır.

İlçede özelleştirilen Samsunport Limanı ve Samsun Serbest Bölgesi gibi lojistik ve ihracatta öne çıkan iki alan bulunmaktadır. Samsun Serbest Bölgesi Samsun Limanı içinde hizmet vermektedir. Ayrıca demiryolu hattı da ilçeden geçmektedir.

İlçenin kırsal alan arazisi 11.855 hektar olup bunun %58,12si tarım arazilerinden oluşmaktadır. Tarım arazilerinin %44,28inde kısmında tahıl üretimi yapılmaktadır. İlçedeki 5200 büyükbaş, 2950 küçükbaş hayvan ve 2327 kovan bulunmaktadır. Temmuz 2017 itibari ile üreticiye 1.332.298 TL destek verilmiştir. En çok verilen destekler sırasıyla fındık desteği, "Genç Çiftçi Projesi" destekleri ve buzağı desteğidir.

İlkadım ve çevresinde kentin tarih öncesi çağlara uzanan geçmişinin izlerini sürmek mümkündür. Dünder tepede yapılan kazılarda, kalkolitik ve bakır çağı eserleri bulunmuştur. Bulunan bu eserler Arkeoloji Müzesindedir. Atatürk'ün 19 Mayıs 1919'da Samsun'a çıkışını simgeleyen vapur ve heykeller, Tütün İşkesesi'nde bulunmaktadır. Ayrıca İlkadım'da Osmanlı Dönemi'nden kalan Taşhan, Bedesten ve Eski Belediye Binası gibi önemli sivil mimari örnekleri bulunmaktadır.

İlçede 2si 5 yıldızlı olmak üzere 29 otel bulunmaktadır. Bu otellerin 2016 yılında ilçedeki turizm tesislerinde 152.639 turist konaklamıştır. Tesislerde ortalama kalış süresi 1,3 gecedir. Tesislerin doluluk oranı ise %39.56dır.

5. ALT YAPI

İlçe, Ordu-Samsun-Sinop karayolu üzerinde yer almakta olup: Ordu İline 152 km, Sinop İline 165 km, Çorum İline 175 km mesafededir. İlçeden Demiryolu ile Samsun-Amasya-Sivas istikametine ticari eşya, hammadde ve yolcu taşımacılığı yapılmaktadır. İlçenin en yakın Havaalanına olan Çarşamba Havaalanına mesafesi 25 km dir.

Karadeniz Bölgesi'nin en büyük limanı olan Samsunport; Gürcistan, Rusya, Kırım, Ukrayna, Romanya ve Bulgaristan'da bulunan limanlarla deniz taşımacılığı yapmaktadır. Ayrıca Samsunport, İstanbul bağlantısı ile dünyanın diğer bütün limanlarıyla da bağlantılıdır. Samsunport, Türkiye'nin Karadeniz Bölgesi'nde yer alan ve demiryolu bağlantısı bulunan tek uluslararası limanıdır. Samsunport 4 ulaşım modunun kesiştiği bir kent olması sebebi ile; İskandinav ve Baltık ülkelerini Türkiye'ye ve doğu ülkelerine bağlayan Viking Projesi'nin Türkiye ayağında oldukça önemlidir.

İlkadım'ın tamamında elektrik ve şebekeli içme suyu mevcuttur ve tamamı kadaastro görmüştür. İlçenin büyük bölümünde Doğalgaz mevcuttur.2013 yılında riskli bölge ilan edilmesinden dolayı doğal gaz hizmeti verilememesi sorununun çözümüne ilişkin çalışmalar sürmektedir. 1/5000 ölçekli nazım imar planı ve değişikliğinin kabul edilmesi ile İlkadım ilçesi Kadıköy, Zeytinlik, Fatih ve Anadolu mahallelerine doğal gaz altyapısını götürme çalışmaları başlamıştır. Önümüzdeki dönemde Hastane ve Kökçüoğlu mahallelerine

de doğal gaz altyapısının götürülmesi planlanmaktadır.

İlkadım'da üretilen atıkların çoğunluğunu evsel atıklar oluşturmaktadır. Samsun Büyükşehir Belediyesi Terme ve Salıpazarı ilçelerinin vahşi çöp döküm sahalarını rehabilite ederek kullanıma kapatmış, İlkadım, Canik, Atakum, Tekkeköy ilçelerinin atıklarını Merkez Düzenli Depolama Sahası'nda imha etmeye başlamıştır.

İlçede inşaatı devam eden 2 Anadolu lisesi, 1 Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi, 1 Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi ve 2 İmam Hatip Lisesi bulunmaktadır. İnşaatların tamamlanması ile İlkadım'a toplam 152 derslik kazandırılmış olacaktır.

6. OKA FAALİYETLERİNDE İLÇENİN YERİ

İlçe, Ajansımızdan en çok hibe kazanan ilçelerden birisidir. Proje Teklif Çağrılarında toplam 23 adet proje başarılı olmuştur. Bu projeler kapsamında eş finansmanlarla beraber ilçeye toplam 7,1 milyon TL'lik yatırım kazandırılmıştır. 2 adet Doğrudan Faaliyet Desteği geçmiş olup "Samsun İlkadım Kentsel Dönüşüm ve Gelişim Projesi Yapılabilirlik Ön Fizibilite Projesi" ve "Samsun Amazon ve Bayraktepe Tabiat Parkları Gelişim Planı Projesi" oluşturulmuştur. Başarılı 33 adet Teknik Destek Programı eğitimlerinden toplam 1565 katılımcı faydalanmıştır: Bu desteklerle kurum ve kuruluşlara proje hazırlama eğitimleri, çeşitli bilgisayar programlarını kullanma eğitimleri, kurumsal kapasite geliştirmeye ilişkin eğitimler ve sosyal kapasite geliştirme eğitimleri düzenlenmiştir.

TR83 Bölgesi bölge planı Yeşilirmak Havzası Bölgesel Gelişim Ana Planı'nda İlkadım ilçesi ile ilgili yer alan projelerden bazıları şunlardır:

- Samsun Limanı'nın geliştirilmesi

- Samsun Limanı'nın TRACECA koridoruna dahil edilmesi girişimi
- Samsun Limanı personelinin eğitimi
- Samsun kentinin deniz ile ilişkisinin güçlendirilmesi
- Samsun kentinde kentsel dönüşüm projeleri ile prestij alanları ve MİA oluşturulması
- Samsun kentinde toplu taşıma ve yaya öncelikli ulaşım ana planlarının geliştirilmesi
- Kürtün ve Mert Irmaklarının çevresinin düzenlenmesi
- Samsun sit alanı koruma imar planının uygulanması
- Samsun'da köhnemiş alan kentsel dönüşüm projelerinin hazırlanması
- Samsun Metropolitan Alanı'nda imar planı revizyonu sonuçlarına uygun olarak kanalizasyon sistemi projesinin revize edilmesi
- Samsun kentinde elektrik ve iletişim altyapısının geliştirilmesi
- Samsun Müzesi'nin "kullanıcı dostu" müze anlayışıyla yenilenmesi, Samsun'daki müze sayısının artırılması, sanal ortamda geniş kapsamlı müzecilik hizmetlerinin verilmesi
- Samsun'da KOBİ'lere finansman sağlamak üzere çalışacak bir bankanın kurulabilmesi olanaklarının araştırılması
- Samsun Metropolitan Alanı'nda Tekkeköy'ü de kapsayan atıksu arıtma tesisinin tamamlanması

7. SONUÇ ve DEĞERLENDİRME

İlkadım, Milli Mücadelenin başladığı yer olması nedeni ile, hem Samsun hem de Türkiye için sembolik değere sahip bir ilçedir ve bu değeri yansıtan kentsel alanlara ev sahipliği yapmaktadır.

İlkadım Samsun'un tarihi kent merkezi statüsündeki ilçesidir. Bu bölgedeki kültürel ve tarihi yapılarının etrafının açılması, tarihi dokunun ortaya çıkarılması, restorasyon ve

sağlıklaştırma çalışmalarının yapılması, tarihi kentsel dokunun korunabilmesi için önem arz etmektedir.

İlkadım ilçesinin özellikle merkezi alanlarında bulunan kentsel doku fiziksel olarak yenilenmeye ihtiyaç duymaktadır. Bu nedenle kent kimliğini gözeten, bütüncül kentsel dönüşüm projelerinin geliştirilmesine ve çalışmaların hızlandırılmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

İlçe, Samsunport ve Samsun Serbest Bölgesi ile ilin ve bölgenin önemli bir ticaret ve lojistik merkezidir.

İlkadım'da yer alan Kadın, Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanesinin "Eğitim Hastanesi" statüsüne kavuşturulmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

İlçede önleyici ve koruyucu sağlık hizmetlerinin kalitesinin geliştirilmesi gerekmektedir.

İlçede özelleşmiş Kalp İhtisas Hastanesi ve Psikiyatri Hastanesi ihtiyacı bulunmaktadır.

İlçenin dış göç alan mahallelerinde (Hastane Mahallesi, Zeytinlik Mahallesi, Anadolu Mahallesi gibi) çocuk ve gençlerin sokak etkilerinden korunmalarına yönelik olarak, aile danışma merkezi, gençlik merkezleri, semt ölçeğinde spor tesislerinin yapılması ivedilik arz etmektedir.

Samsun Valiliği, Atakum, İlkadım, Tekkeköy, Canik, Çarşamba, Bafra ve Terme ilçelerinde, çocuk ve gençlere sosyal ve psikolojik desteklerle mesleki, sosyal eğitimlerin verilmesi, iş ve mesleki gelişimlerinin desteklenmesi amacı ile "Samsun Genç İstihdamının Desteklenmesi: Çocuk, Genç Ve Aile Eksenli Psiko-Sosyal Hizmet Merkezleri Kurulması Projesi"ni geliştirmiştir. Proje OKA'nın güdümlü proje desteğinden faydalanmaya hak kazanmıştır.

İlkadım'da tarım arazileri küçük, parçalı ve dağınıktır. Bu durum tarımsal verimin düşmesine sebep olmakta, arazi toplulaştırma çalışmalarına duyulan ihtiyaç artmaktadır.

6360 sayılı yasa kapsamında mahalle statüsüne kavuşan bir köyde mera alanı bulunmamaktadır. Ek olarak ilçede yeterli yem bitkileri üretimi yoktur. Hayvancılığın geliştirilebilmesi için mera alanlarının korunması, geliştirilmesi ve yem bitkileri üretimi konularının üzerinde durulmalıdır.

İlçede sulama yetersizliğinden dolayı kuru tarımyapılmakta, dolayısıyla çiftçiler alternatif ürünlerin üretimine yönelememektedir.

8. KAYNAKLAR

İlkadım Kaymakamlığı Brifingi-Temmuz 2017

TÜİK Verileri

Samsunport Katalog

TR83 Bölgesi İlçeleri Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Analizi (2014)

OKA Proje Veritabanı

OKA Taşova İlçe Raporu 2013

<http://samsunkulturturizm.gov.tr/>

<https://www.muze.gov.tr/>

9. EKLER

İletişim Bilgileri

T.C. İlkadım Kaymakamlığı

Tel: +90 (362) 435 10 03

Fax: +90 (362) 435 10 23

E-posta: ilkadim@icisleri.gov.tr

İlkadım Belediyesi

Tel: 444 55 01 / 444 19 19

OKA

ORDU KALKINMA AJANSI
ORDU BLACK SEA DEVELOPMENT AGENCY

E-posta:belediye@ilkadim.bel.tr

İlkadım Ziraat Odası

Tel: +90 (362) 4312512

Fax:+90 (362) 4312514

E-posta:ilkadim@tzob.org.tr